

REMISSVAR GÄLLANDE FÖRSLAG TILL NATIONELL PLAN FÖR TRANSPORTINFRASTRUKTUREN 2026–2037

Mälarhamnar välkomnar Trafikverkets förslag till nationell plan (NTP), och delar regeringens och Trafikverkets ambition om att skapa ett mer tillförlitligt, effektivt och hållbart transportsystem som stärker näringslivets konkurrenskraft och bidrar till Sveriges klimatomställning. Vi gläder oss åt att Trafikverkets förslag innehåller en fullt finansierad ny Hjulstabro, vilket är helt avgörande för att de omfattande investeringar som redan gjorts av regeringen, hamnar och kommuner i Mälarprojektet, ska kunna ge full effekt.

SJÖFARTEN ÄR NYCKELN TILL ETT HÅLLBART TRANSPORTSYSTEM

För en stark och konkurrenskraftig Mälarsjöfart behöver statens avgifter för sjöfarten ses över och tillgången till lots förbättras, så att sjöfarten fullt ut kan bidra till Sveriges transport- och klimatomställning. I detta sammanhang vill vi betona att en större del av den nationella planen borde ha inriktats på att säkerställa konkurrensneutralitet mellan transportslagen. Vi anser, i enlighet med Sjöfartsverkets uttalande, att minst 3% av NTP bör riktas mot Sjöfartsverkets förvaltning och underhållskostnader av den maritima infrastrukturen.

För att Sverige ska nå sina klimatomställning och bygga ett robust transportsystem krävs att samtliga trafikslag används på ett sätt som motsvarar deras styrkor och samhällsnytta. Sjöfarten är en strategisk resurs som kan avlasta väg- och järnvägssystemet. Det minskar trängsel, slitage och framtida reinvesteringar i andra delar av transportsystemet, samtidigt som utsläppen reduceras och energieffektiviteten ökar.

Mot denna bakgrund är det avgörande att dagens avgiftsstruktur för sjöfarten inte blir ett hinder för överflyttning av gods. En mer konkurrensneutral utformning av farleds- och lotsavgifter skulle stärka sjöfartens möjligheter att bidra till ett hållbart och resilient transportsystem.

Enligt steg två i fyrstegsprincipen, som Trafikverket utgår från vid utvecklingen av transportsystemet, bör befintlig infrastruktur nyttjas mer effektivt innan nya investeringar genomförs.

Sjövägen i Mälaren nyttjas idag endast till cirka 20 procent av sin kapacitet, en stor outnyttjad potential. Att stärka och prioritera sjöfarten i Mälaren är därför helt i linje med fyrstegsprincipen. En investering i Hjulstabron är därmed inte enbart en infrastruktursatsning, utan också ett strategiskt beslut för att frigöra den fulla nyttan av redan gjorda statliga och kommunala investeringar i Mälarprojektet om mer än 4 miljarder kronor.

EFTERLEVNAD AV AVSIKTSFÖRKLARINGEN OCH ANSVARSTAGANDE

Redan 2009 tecknades ett avtal mellan staten, berörda kommuner och Mälarhamnar avseende investeringar motsvarande Mälarprojektet. 2014 gjordes

en avsiktsförklaring som tillägg till avtalet där staten tar ansvar för att vidta åtgärder av infrastruktur längs farleden för att säkerställa nyttjande av Mälarmax i enlighet med Mälarprojektet.

Från hamnens och kommunernas sida har åtagandena fullföljts genom betydande investeringar i infrastruktur, hamnanläggningar och logistiklösningar. Nu är det statens tur att ta sitt ansvar och fullfölja sina åtaganden genom att säkerställa byggnationen av Hjulstabron i enlighet med avtalet och avsiktsförklaringen.

HJULSTABRON FÖR ÖKAD MILITÄR MOBILITET

Vi ställer oss mycket positiva till att Hjulstabron nu är fullt finansierad. Det är en förhållandevis liten investering med mycket stor effekt. Bron knyter samman tidigare investeringar i Mälarprojektet och möjliggör att deras fulla potential kan tas tillvara. Genom Hjulstabron stärks kapacitet, robusthet och redundans i hela transportsystemet, vilket bidrar till ett starkare totalförsvar. Vi vill särskilt understryka att Hjulstabron har en central roll för Sveriges militära mobilitet. I ljuset av Sveriges medlemskap i NATO, den pågående etableringen av ett logistikcentrum i Enköping, och Försvarsmaktens verksamhet i Arboga blir tillgången till en fungerande, säker och tillgänglig transportled genom Mälaren helt avgörande. Bron är därmed inte endast en civil infrastrukturåtgärd, utan också en investering i nationell säkerhet, nödvändig för att möjliggöra både civila och militära logistikflöden vid höjd beredskap.

SAMHÄLLSEKONOMISKA VINSTER OCH OPS-LÖSNING

Investeringen i Hjulstabron har tydliga samhällsekonomiska vinster. Vi ser positivt på möjligheten till en OPS-lösning (offentlig-privat samverkan) som ett sätt att effektivisera genomförandet, säkerställa långsiktig drift och samtidigt avlasta statens finanser i linje med statens intentioner om effektiv resursanvändning, utan att öka kostnaderna för sjöfarten. Vi utgår från att regeringen går i mål med sina tydliga ambitioner att pröva OPS-lösningar och att Hjulstabron ingår i detta.

HJULSTABRON I SAMBAND MED SLUSSEN I SÖDERTÄLJE

Mälarhamnar välkomnar den nödvändiga satsning som redan görs på slussen i Södertälje, vilken förbättrar tillgängligheten och möjligheten till större mängder gods på Mälaren. För att denna investering fullt ut ska komma samhället till godo är det av yttersta vikt att Hjulstabron färdigställs i nära anslutning till slussens färdigställande, det vill säga 2027–2028.

Detta skulle ge snabbare avkastning på redan gjorda investeringar, stärka transportflöden och skapa förutsättningar för en hållbar överflyttning av gods från väg till sjöfart i linje med regeringens mål.

SAMMANFATTNING

Mälarhamnar uppmanar regeringen att stå fast vid Trafikverkets förslag till finansiering av Hjulstabron och säkerställa ett tidigt genomförande av projektet.

På så sätt kan de redan gjorda investeringarna i Mälarprojektet få fullt genomslag och bidra till nytta för näringsliv, samhälle, klimat och totalförsvar. För en stark och konkurrenskraftig Mälarsjöfart behöver även statens avgifter för sjöfarten ses över och tillgången till lots förbättras, så att sjöfarten kan bidra fullt ut till Sveriges transport- och klimatmål.

För Mälarhamnar,

Andreas Andersson
VD Mälarhamnar AB